

18)VIRTUÁLNÍ PAMĚŤ A PAMĚŤ CACHE

Virtuální paměť

- Virtuální paměť je místo, které je využitelné v případě, že vznikne nedostatek RAM paměti
- V takovém případě se data spuštěných procesů přesunou z přeplněné RAM paměti do tzv. stránkovacího souboru a místo v RAM se tak uvolní (je to čistě koncept, spíše je to takový model/simulace)

Filozoficky

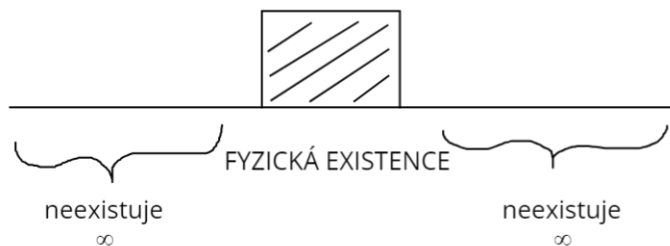
Virtuální – něco existuje pouze zdánlivě

Pouze:

- Výlučně zdánlivě?
- Částečně zdánlivě

Paměť – úložný prostor/něco na uložení/způsob, jak něco zachovat

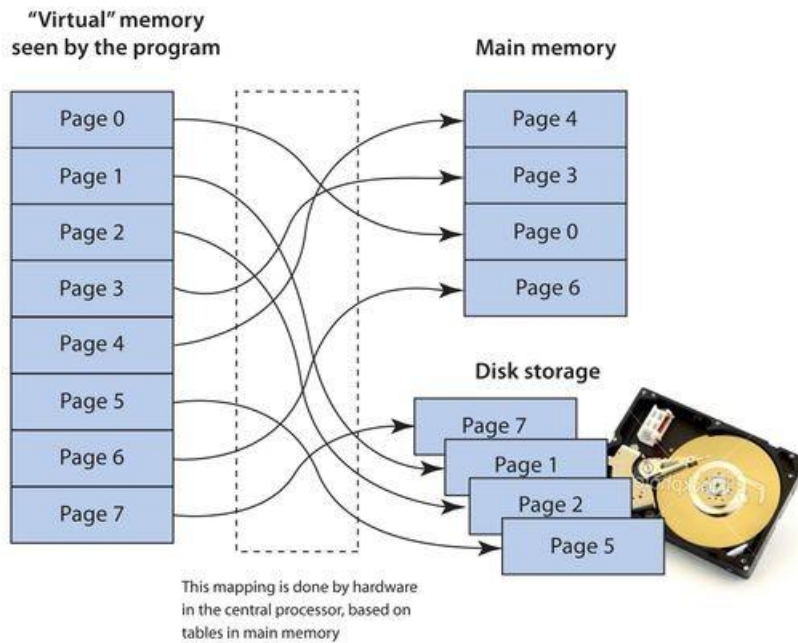
Zachovat něco co existuje pouze omezeně?

- $\frac{t_0 - t_1}{\infty}$

Fyzicky

- Fyzicky se vlastně jedná o dočasný přesun dat z RAM paměti na pevný disk. Celý proces řídí procesor či samostatný obvod.

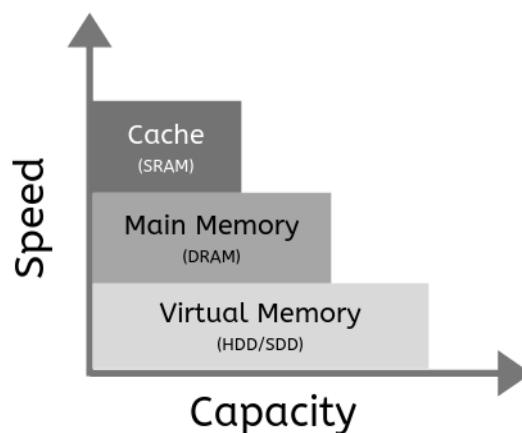

paměť má následující položky

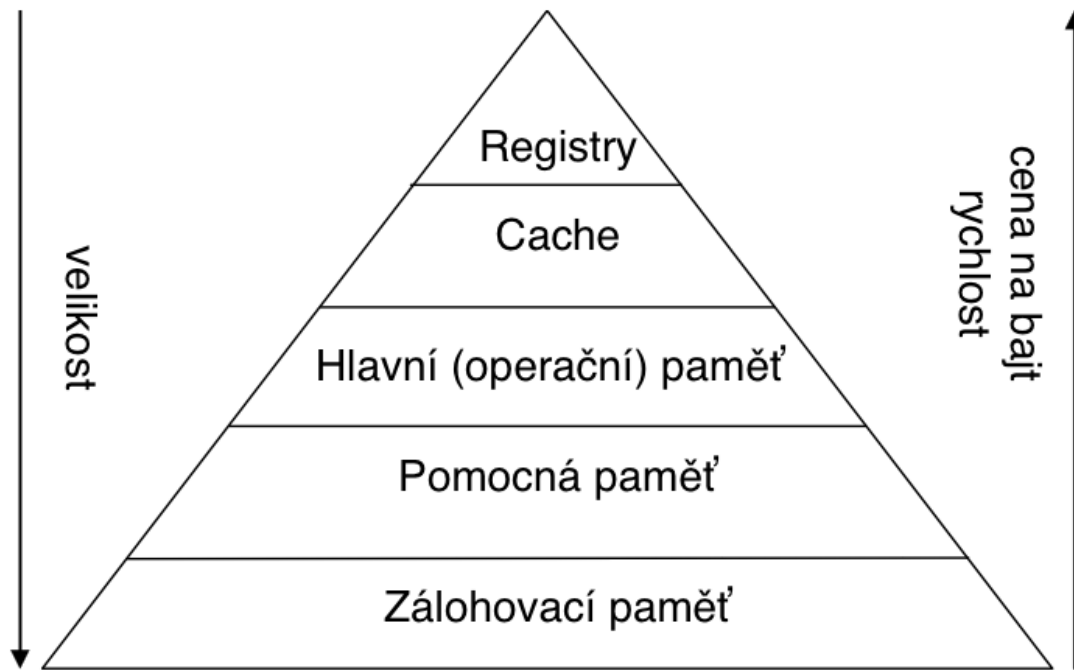
1) Rychlá paměť na MCU "SRAM"	CACHE Malá, ale dobrá
1) Operační paměť, karty SDRAM	100 x pomalejší než CACHE
1) HDD	Hodně místa 4T, superlevná 1000 x pomalejší než CACHE

- V čem spočívá virtualizace paměti?

- Aby se CACHE jevila jako HDD co se týče velikosti

- Jakýkoliv program může vykonávat pouze MCU => v CACHE

Hierarchie paměti -> přehazování instrukcí hierarchie

Nebo -> přehození paměťové pyramidy (bottom up)

- Proč bych se zabýval virtualizací paměti
  - Kvůli ceně SRAM

Zásadní problém – *virtuální blok* paměti na *fyzický blok* paměti

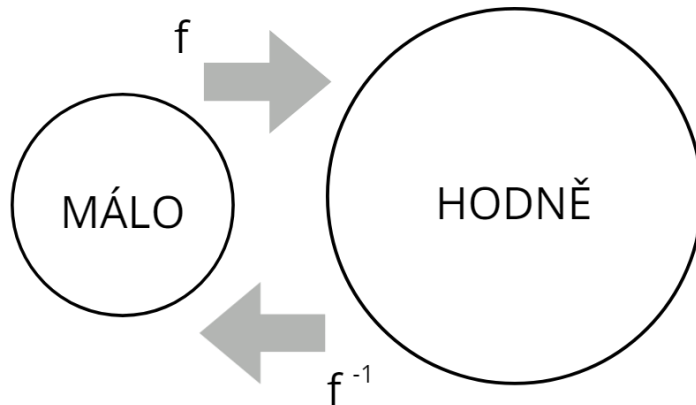
Virtuální blok

- Má 3 adresy (viz pyramida) a různě dlouhé
- *Jak to mapovat tam i zpět?*

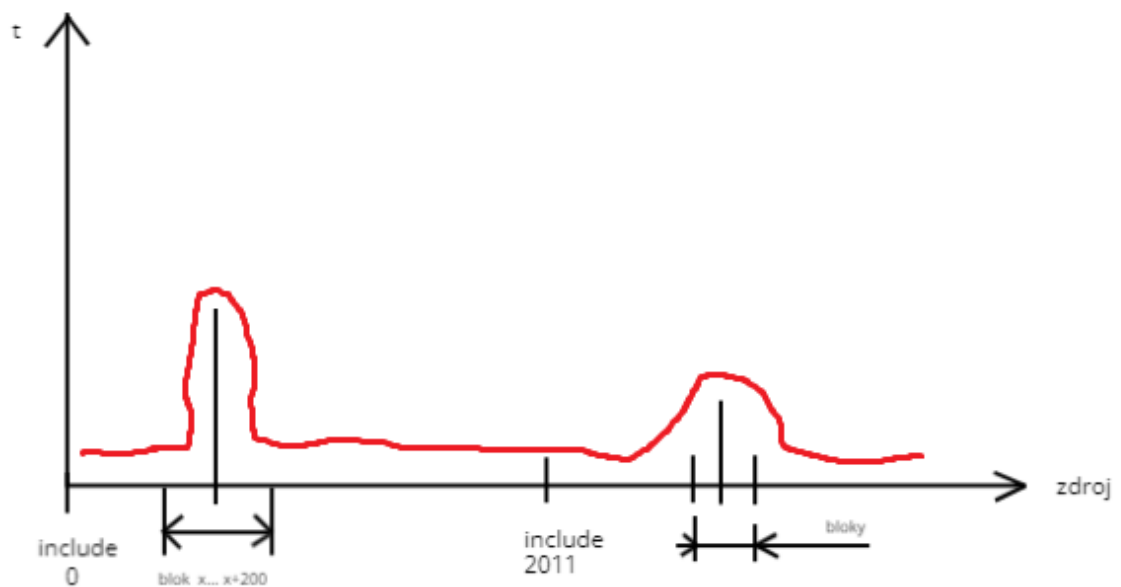
Fyzický blok

- SRAM – málo místa – krátké adresy
- HDD – hodně místa-dlouhé adresy

Jak to mapovat tam i zpět?

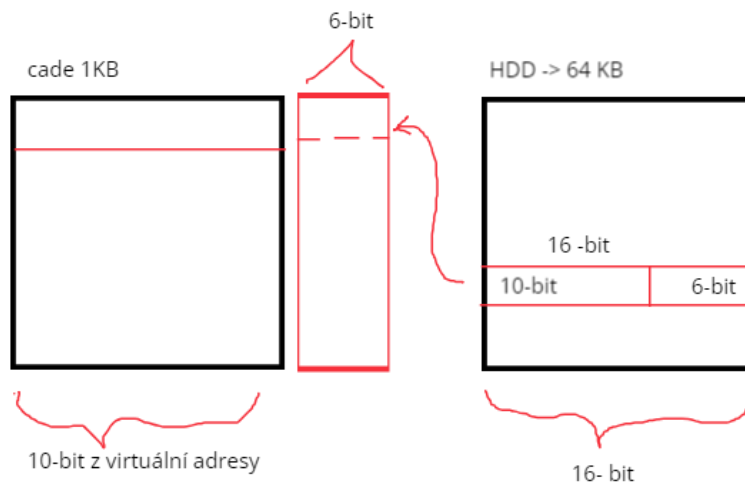

- Toto mapování není funkce
- Jak to uděláme? Pomocí náhledových tabulek komprese “kvantová mechanika” -> pravděpodobnostní model během programu
- Postavte si smyčku ve zdroji – program v ní bude trávit více času než mimo

Cache

- je rychlá vyrovnávací paměť jejím úkolem je vyrovnávat rozdíl mezi rychlým (např. procesor) a pomalým (např. Operační paměť) zařízením
- typicky mezi procesorem a operační pamětí a urychlovat přístup k často používaným datům
- S registry "cades" $T_1 < T_2 < T_3$
- Náhledová tabulka -> co je zbytek adresy u každého bloku

1KB paměti, jak dlouhá je adresa?

8 -> 3 bit

16 -> 4 bit

32 -> 8 bit

1K -> 10 bit

2K -> 11 bit

4K -> 12 bit

8K -> 13 bit

16K -> 14 bit

32K -> 15 bit

64K -> 16 bit

Zaplnění cache

- Řeší se tak, že se zavede další blok, je nutné, aby některý z bloků cache paměť opustil. Nejčastěji se k tomuto používá LRU (Least Recently Used) algoritmu tedy algoritmus, který vyřadí nejdéle nepoužívaný blok
- Cache paměti bývají organizovány jako **tzv. asociativní paměti**
  - tabulky se sloupcem, v němž jsou označené tagy, podle kterých se vyhledává. Dále jsou v tabulce umístěna data, která paměť uchovává, a popř. další informace nutné k zajištění správné funkce paměti

Používají se dva druhy cache pamětí:

externí (sekundární) cache

je paměť, která je umístěna mezi pomalejší operační paměti a rychlým procesorem. Tato paměť je vyrobena jako rychlá paměť SRAM a slouží jako vyrovnávací paměť u počítačů s výkonným procesorem, které by byly bez ní operační paměti velmi zpomalovány

interní (primární) cache

je paměť, která slouží k vyrovnání rychlosti velmi výkonných procesorů a pomalejších pamětí. Tento typ cache paměti je integrován přímo na čipu procesoru a je také realizován pomocí paměti SRAM

Adresová sběrnice

- sběrnice, kterou jsou propojeny všechny důležité komponenty základní desky v počítači používány pro přenos fyzické adresy
- Adresová sběrnice má za úkol zajišťovat přenos adres mezi operační paměti, mikroprocesorem a vstupně-výstupními zařízeními
- U adresové sběrnice sledujeme dva hlavní parametry
  - Fyzickou velikost, která vyjadřuje počet vodičů v dané sběrnici
  - logickou velikost, kterou rozumíme množství adres, jež je sběrnice schopná přenášet

Fyzická (MAC) adresa

- má podobu šestice dvojčíferných čísel (hexadecimálních čísel), která jsou oddělené pomlčkou nebo dvojtečkami, a slouží tak jako jedinečný identifikátor síťového zařízení
- adresu přiděluje výrobce (do síťové karty, u starších karet přímo v EEPROM paměti) a měla by být celosvětově jedinečná. Nicméně toto není možné zaručit, protože u moderních síťových zařízení je možné MAC adresu změnit
- Vznik fyzické adresy – mapováním
- Virtuální adresa mapuje na fyzickou adresu hodně na málo – mapuje na disk a zpátky

Mapování souborů do paměti

- je označení pro práci se soubory, kdy je jejich obsah promítnut jádrem systému do operační paměti
- Mapování souborů do paměti nahrazuje klasické rozhraní pro práci se soubory
- Při mapování souborů do paměti nastaví jádro operačního systému mapování virtuální paměti tak, že obsah souboru je možné číst z operační paměti běžnými strojovými instrukcemi pro práci s pamětí
- Díky použití stránkování paměti a jeho mechanismu obsluhy výpadku stránky může mapování souborů do paměti poskytnout v mnoha případech vyšší výkon, než při použití klasického rozhraní
- Navíc je tím eliminováno kopírování dat v paměti mezi vyrovnávací pamětí v jádře, diskovou cache a paměťovým prostorem procesu